

Szentháromság ünnepe után 12. vasárnap

► Mk 7,31–37

Hallani, hirdetni, hinni – kegyelem!

A vasárnap jellege

„A Szentháromság ünnepe utáni vasárnapok, illetve az erre az időre eső egyéb ünnepek kibontják, elmélyítik és értelmezik a liturgikus év első felének bibliai mondanivalóját, üdvtörténeti eseményeit. A tematika rendkívül sokszínű, gazdag és változó.” (HAFENSCHER 2010, 386. o.) Ebben a sorban a Szentháromság ünnepe utáni tizenkettedik vasárnap témája: „Isten igazít meg!” Mind az evangéliumi szakasz, mind pedig a lekción (Ézs 29,17–24; 2Kor 3,4–11) a jövő felé irányítják a figyelmet, mégpedig a végső jövő felé. A keresztyén ember ugyan a múlt által „indított” abban az értelemben, hogy a múltban gyökerezik léte, munkája, gondolkodásmódja, de jövőorientált is, hiszen az újra eljövendő Krisztussal való „nagy találkozásra” készül, ez pedig a jövő felé fordítja (vö. uo.). E vasárnap fókuszában az ó- és az új ember különbözősége áll (vö. JÁNOSSY 2008, 52. o.): az addig Isten ígését hallani, érteni, továbbadni nem képes embert Krisztus megajándékozta a hallás, az értés és az ige továbbadásának képességével és akaratával.

Amit a textusról tudni kell

A süketnéma maggyógyításának történetét csak a Márk által leírt evangéliumi elbeszélésben találjuk meg. A szövegben megtalálható μογιλάλος görög szó azt jelenti, nehezen beszélő vagy dadogó, vagyis olyan embert vittek Jézushoz, aki süket volt, és nehezen beszélt. Márk szerkesztői tudatosságát látjuk visszatükröződni abban, hogy ez a történet éppen itt található meg, hiszen az ezt

megelőző történet a pogány asszony hitéről szól, amikor is a szirofóníciai, görög származású asszony azt kéri Jézustól, gyógyítsa meg a gyermekét: üzze ki az ördögöt a leányából. Jézus válasza elutasítóan hatott (Mk 7,27), de végül megszabadítja a pogány asszony gyermekét. Bár az evangélista nem említi, hogy a süketnéma ember pogány lett volna, esély van rá, hiszen a környék pogányok lakta terület volt, amelynek jelentősége kétségtelen. Jézus útjának leírása fizikai szempontból meglehetősen bonyolultnak tűnik, de azt feltételezhetjük, hogy Márk nem teljesen volt tisztában Palesztina földrajzával. Márk szempontja viszont inkább az lehetett, hogy hangsúlyozza, hogy Jézus a pogányokhoz is jött, hiszen pogány földön is működött.

Furcsának hathat számunkra a csodatétel leírása, főleg e miatt a sok köztes cselekvés és „eszközhasználat” miatt. A hellenista leírásokban a csodatétel titokzatos esemény, ezért olvashatjuk itt is azt, hogy Jézus félrehívta a süketnémát. A (nyállal) való érintésnek gyógyító erőt tulajdonítottak; az égre emelt tekintet alapvetően az imádságra utaló gesztus a Bibliában, de az ilyen csoda-elbeszélésekben az „éggel” való kapcsolatot is jelenti. Az egész mágikus-csodatéví jelleget feloldja és tisztázza Jézus mondata és annak fordítása: *effata*, vagyis: nyílj meg! Egyértelművé válik tehát, hogy Jézus nem mágus, nem varázsigéket mond, hanem isteni erővel cselekszik. Ez ugyanis nemcsak a beteg fülnek és nyelvnek szól, hanem az egész embernek: Jézus megszabadítja megkötözöttségéből, mert hatalma van rá (vö. DÓKA 2005, 157–160. o.). Olyan, amely megmagyarázhatatlan, és még soha nem fordult elő, hogy ne működött volna, amikor Jézus azt akarta.

A perikópa megértése

Ebben az elbeszélésben azt a Jézust látjuk, aki mindig azon fáradozik, hogy megnyissa a süket ember fülét, hogy az meghallja és értse az igét. Ebből a szabadításból következik a nyelv megkötöttségének gyógyítása is (vö. uo.). Ma már tudjuk, hogy a hallás minősége befolyásolja az emberi beszédet is: akik nem hallanak jól, vagy egyáltalán nem hallanak, azok nehezen vagy olykor egyáltalán nem is beszélnek. Itt azonban a hallás megnyílásával, a nyelv kötelékének megoldásával a gyógyult ember nemcsak hogy azonnal elkezdett, de helyesen (ὀρθῶς) is kezdett beszélni. A görög szó a helyes beszéd alatt nemcsak az érthetőség szempontjából helyeset érti, hanem a tartalmilag helyeset is. A Jézus által megszabadított, meggyógyított fül és nyelv tehát hallja, érti az igét, és helyesen adja tovább azt.

A beteget Jézushoz vivő emberekről ugyan nem esik szó, hogy pontosan kik voltak, de valószínűleg már hallottak Jézusról, és tudták, hogy képes meggyógyítani azt, akit és amit eddig senki más nem tudott. Erre a megkeresésére Jézus a gyógyítással felel. A „nyílj meg!” parancsa magában hordozza azt is, hogy a Jézussal való személyes kapcsolat (GNILKA 2000, 399–405. o.) az, ami a szabadulást hozza, és gyógyulást eredményez.

Igehirdetési vázlat

Csak neked!

Bizonyára ismerjük mindannyian azt a helyzetet, amikor egy beszélgetésben elhangzik az ikonikus mondat: „De ne mondd ám senkinek, én is csak neked mondom!” Ebből a mondatból szinte egyenesen következik, hogy ha a környezetünkben megkérdeznénk tíz embert, abból minimum hat tudna arról a bizonyos dologról, amit „csak nekünk” mondtak el. (A kivételeknek természetesen jár a tisztelet.) A statisztika pontosságával nyilván most nem kell foglalkoznunk, de a je-

lenséget ismerjük: azt, ami valamilyen módon személyesen megérintett bennünket, nagyon nehezen tudjuk magunkban tartani, pláne akkor, hogyha az esemény feldolgozásához szükségünk lenne mások visszajelzésére, tapasztalatára, vagy egyszerűen csak a saját magunk által sokszor elmondott történet megannyiszor való „átrágást”, átgondolást is jelent, hátha jobban megértjük. Ami pedig még ennél is fontosabb lehet ilyen esetekben: nem akarjuk elfelejteni, és azt szeretnénk, hogy ne csak bennünket érintsen ez ilyen személyesen, hanem mások is legyenek velünk együtt ebben, hogy megoszthassuk, hogy együtt gondolkodjunk rajta, hogy így aztán kisebb-nagyobb közösségekké legyünk.

Minél jobban tiltotta, annál inkább híresztelték

Az igeszakaszban leírt történet végén Jézus határozottan tiltja, hogy azok, akik valamilyen módon részesei voltak ennek a csodának – maga a beteg, azok, akik odavitték a beteget, illetve lehettek még ott mások is –, továbbadják, de azt olvassuk, minél jobban tiltotta, annál inkább híresztelték, és szerfölött álmétkodtak (Mk 7,36–37). Az, hogy Jézusnak „minél inkább” tiltania kellett a híresztelést, arra enged következtetni, hogy talán már abban a pillanatban, amikor a csoda megtörtént, az ott lévők akaratlanul is olyan „szerfölött álmétkodtak”, hogy kívülállóként nem lehetett elmenni emellett szó vagy kíváncsiság nélkül. Sokféle reakciót elképzelhetünk, amiről Márk ugyan nem ír részletesebben, de azt leírja, hogy azonnal terjedni kezdett Jézus csodatételének híre, és arról beszéltek az emberek, milyen jó minden, amit tesz. Sőt arról is, hogy képes megtenni azt, hogy a süketek halljanak és a némák beszéljenek. (Ézs 35,5-re utal: Isten szabadítását követően „*majd kinyílnak a vakok szemei, és megnyílnak a süketek fülei*”). Figyeljük csak meg, hogy jelen időben beszélnek erről – a csoda után is! Mert Jézus útja még nem ért véget. Még munkában van, még nem teljesedett be az, amit Isten eltervezett, de minden arrafelé mutat.

Kicsoda Jézus?

Márk evangéliumának egészét áthatja annak a kérdésnek a feszültsége, amely akár egyénként, akár közösségként, akár a tömegben felmerül az emberekben: Kicsoda ez az ember? Kicsoda ez a Jézus, hogy olyanokat cselekszik, amit senki más? Olyan erővel, amellyel senki más? Olyan kapcsolata van az Istennel, amilyenről még senki nem hallott, amelyet még senki nem látott? Hogyan lehetséges mindaz, ami Jézus lépteit kíséri: gyógyítás, szabadítás, az Isten országáról való beszéd? Kicsoda ő? Ennek a kérdésnek és feszültségnek a feloldását olvashatjuk a szakasz végén: ő az, aki füleket nyit meg, feloldja a nyelvek megkötöttségét, hallást, értést, helyes beszédet ajándékoz, de nem ismerik fel igazán. Útja majd a kereszten ér véget, ahol majd egy pogány ismeri fel őt, és mondja ki: „Bizony, ez az ember Isten Fia volt!” (Mk 15,39)

Helyes hallás és értés

Sem a tanítványok, sem az álmélkodó emberek, de még maga a meggyógyított beteg sem képes arra, hogy felfedje, megértse Jézus személyének titkát. Azt nem lehet máshogy, mint a keresztné árnyékában és a feltámadás fényében megtenni. Addig – Márk evangéliumának jelen idejében – azonban arra van lehetőség, hogy az ember hallja, értse az ígét, és azt helyesen tovább tudja adni – nemcsak úgy, mint az álmélkodók, akik meglepődöttségükben, csodálatukban vagy akár féltelmükben nem tehetnek mást, mint hogy hírül viszik, amit láttak, aminek maguk is valamilyen módon a részesei voltak, hanem úgy is, mint a meggyógyított süketnéma: helyesen! Úgy, ahogyan csak Jézus tudja megajándékozni az embert a hallással, az értéssel és a helyes továbbadással. Egyedül Jézus tudja megnyitni az ember fülét, szívét, lelkét, csak Jézus tudja megszabadítani a megkötöttségektől az ember nyelvét, csak az ő kegyelme nyomán születik hit az emberben, és ez ma sincsen másképp. A hívó ember pedig képtelen másra, mint arra, hogy hírnökévé váljon az

evangéliumnak, ha tiltják, ha nem, alkalmas és alkalmatlan időben, idősek és fiatalok, egészségesek és betegek, sokak és kevesek számára egyaránt. Ebből a kegyelemből van üdvösségünk, egyedül a hit által – és hogy őt ismerhetjük, az sem más, mint kegyelem!

További javaslatok az istentisztelethez

Lekciók

A vasárnap ószövetségi lekiója Ézs 29,17–24, amelyben eszkatologikus utalást olvashatunk a végső időkre vonatkozóan. A szakasz 18. verse különösen is erősíti az evangélium (és az igehirdetés) tartalmát: „Azon a napon a süketek is meghallják az írás szavait, a vakok szemei pedig látni fognak a homály és sötétség után.” A vasárnap epistolája 2Kor 3,4–11, amelyben Pál apostol az ó- és az új szövetség szolgálatáról ír. Az 5. vers egy része (többek között) kiemelendő lehet számunkra az ige hirdetésével, az evangélium továbbadásával kapcsolatban: „...a mi alkalmosságunk Istentől van.”

Énekek

A vasárnap énekein túl (EÉ 45 és 431) jó alapot adhat az üzenet megerősítésére az EÉ 271-es (*Te hívtál minket, Jézusunk*) és 451-es (*Lelki próbáimban*) éneke, illetve ha gyermek-istentiszteleti, családi istentiszteleti alkalmon kerül elő ez a történet, az EÉ 475-ös (*Elfogadtál és elhívtál*) és 568-os (*Kegyelem, nagy kegyelem*) éneke, illetve a *Zarándokének* 146-os éneke (*Én Uram, én Istenem*).

Imádság

Urunk, Jézus Krisztus! Te vagy, aki a süketek fülét megnyithatod, te oldhatod fel a megkötöttség nyelvét, hogy halljon a fül, értsen a szív, és helyesen szóljon a nyelv. Te vagy egyedül, aki kegyelmedből hitre hívsz, és hitet ajándékozol nekünk Szentlelked által. Kérünk, a mi olykor kemény szívünket, süket fülünket és megkötöttség nyelvünket is nyisd

meg és oldd fel, hogy mi is hírnökeiddé válhasunk ebben a nélküled küszködő világban. Te adj nekünk erőt, kitartást és igaz hitet, hogy ne csak fáradságos munkát, hanem gyümölcsstermő örömet is megtapasztalhassunk ebben a küldetésben, amelyre te hívtál és küldesz bennünket. Ámen.

Illusztráció

Bizonyára ismerjük mind a szelektív hallás fogalmát, amelyet a hétköznapokban arra alkalmazunk, amikor valaki csak azt és csak akkor hallja meg, amit és amikor ő akar. Szembesülhetünk is vele emberi kapcsolatainkban – főleg gyerekekkel –, de aki nevelt már kutyát, az is pontosan tudja, hogy bizony van az a pont, amikor teljesen mindegy, hogy mit mondunk, mintha nem is jutna el a hang a kutya fülébe. Gyerekeknél is előfordul, főleg akkor, ha negatív következménnyel járna az, amit hallanak, ezért inkább ignorálják, hiszen ha nem hallják – pláne nem értik –, akkor mintha nem is lenne ok-okozati összefüggés az elhangzott szó és a következmény között. Felnőttként is tudjuk, hogy olykor magunk is vagyunk így: inkább meg se halljuk, hogy ne kelljen szembesülnünk, elköteleződünk, ne kelljen foglalkoznunk a helyzettel. Ez persze később sokkal kellemetlenebb, rosszabb is lehet, mint ha elsőre hallgattunk volna a szép szóra... Ha a földi dolgokkal így van ez, mennyivel inkább van ez így a mennyieikkel?

Felhasznált és ajánlott irodalom

- DÓKA Zoltán 2005. *Márk evangéliuma*. Hévizgyörki Evangélikus Egyházközség, Hévizgyörk.
- GNILKA, Joachim 2000. *Márk*. Agapé, Szeged.
- GREGERSEN-LABOSSA György 1998. Igehirdetés Szentháromság ünnepe utáni 12. vasárnapon Szombathelyen. *Márk 7,31–37. Lelkipásztor*, 73. évf. 12. sz. 479–480. o.
- HAFENSCHER Károly 2010. *Liturgia. A keresztény iszentszetelet protestáns megközelítésben, ökumenikus szellemben*. Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzene Tanszéke – Luther Kiadó, Budapest.
- JÁNOSSY Lajos 2008. *Az egyházi év útmutatása*. Fraternitás Magyarországi Evangélikus Lelkészek Közössége, Veszprém.
- KELLY, William é. n. Eine Auslegung des Markus-evangeliums. *Bibelkommentare.de*, <https://www.bibelkommentare.de/kommentare/215/eine-auslegung-des-markusevangeliums>. (Megtekintés: 2024. május 24.)
- KOSKAI Erzsébet 1998. Igehirdetést segítő gondolatok. *Mk 7,31–37. Lelkipásztor*, 73. évf. 7–8. sz. 318–319. o.
- SÁGHY Balázs 2016. Szentháromság ünnepe utáni 12. vasárnap. *Mk 7,31–37. Lelkipásztor*, 91. évf. 7. sz. 272–275. o.
- SMITH, Hamilton é. n. *Siehe, mein Knecht!* Beröa-Verlag, Zürich. Web: (<https://www.bibelkommentare.de/kommentare/76/-siehe-mein-knecht>). (Megtekintés: 2024. május 24.)
- SENTPÉTERY Péter 1998. Szentháromság ünnepe utáni 12. vasárnap. *Mk 7,31–17 exegézise. Lelkipásztor*, 73. évf. 7–8. sz. 318. o.

■ NÉMETH KITTI